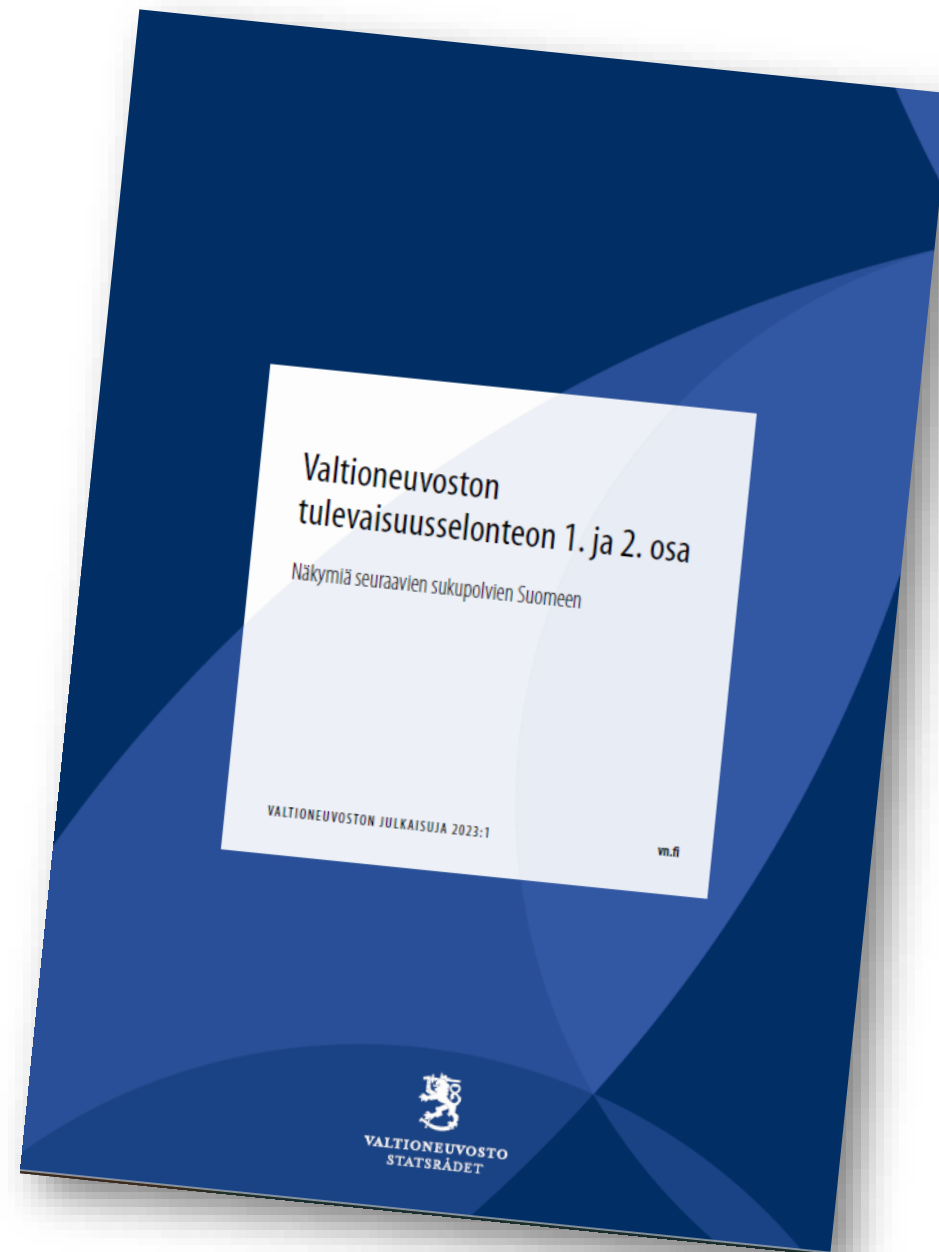

Sitran lausunto tulevaisuus- selonteosta

Ilkka Räsänen
Vanhempi neuvonantaja
Kestävyysratkaisut
Sitra

7.2.2023

SITRA

Mikä on oleellista postnormaalissa ajassa?

Ennakointikyvykkyyden lisääminen

Dialogisuus ja moniäänisyys

Yhteinen ymmärrys ja sanasto keskustelun pohjaksi

Uudistaminen ja tulevaisuusresilienssi

Ennakointikyvykkyyden lisääminen

- Tulevaisuusselonteko tehtiin ensimmäistä kertaa valtioneuvoston poikkihallinnollisena yhteistyönä
- Lopputuloksena raportin lisäksi on olennaista myös *prosessi* ennakointikyvykkyyden lisäämiseksi.
- Määriteltävä, millaista ennakointikyvykkyyttä ja tulevaisuusajattelua tarvitaan ja miten sitä vahvistetaan myös jatkossa.
- Sitra pitää tärkeänä, että ennakointitietoa hyödynnetään vahvemmin lainvalmistelun eri vaiheissa ja ennakkoinnista tehdään jatkuvaluonteista toimintaa lainvalmistelussa ja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Sitra suosittelee, että

...tulevaisuusselonteko julkaistaan jatkossa myös ajallisesti useammassa osassa ja siitä tehdään helposti hyödynnettävissä oleva osa tukemaan jatkuvaa tulevaisuuskeskustelua

...tulevaisuusselontekoa valmistellaan jatkossakin valtioneuvoston poikkihallinnollisena yhteistyönä ja vahvistetaan prosessin kautta virkahenkilöiden tulevaisuuslukutaitoa ja keinoja seurata sen kehittymistä.

...tulevaisuusdialogeja hyödynnetään myös jatkossa osana tulevaisuusselonteon laadintaa sekä tulosten käsittelyä. Samalla on tärkeää nostaa esille selvemmin erimielisyyksiä ja ristiriitoja.

...ennakoinnissa ja tulevaisuusajattelussa otetaan paremmin huomioon vanhojen tulevaisuuskuvien ja ajatusmallien haastaminen, uusien avauksien tekeminen ja tulevaisuusresilienssin vahvistaminen.

Näkökohtia ekologisen kestävyyskriisin ratkaisemisesta

Luonnon kantokyky murenee – tarvitaan ekologista jälleenrakennusta

- Ihmisen toiminta kuormittaa elollista ja elotonta luontoa yli planeettamme kantokyvyn rajojen ja siten vaarantaa koko taloutemme ja hyvinvointimme pohjan.
- Ilmasto on jo lämmennyt yli yhdellä asteella globaalisti ja Suomessa yli kaksi astetta 1800-luvun loppuun verrattuna, mikä näkyy jo mm. sään ääri-ilmiöiden lisääntymisenä.
- Luonnon monimuotoisuus heikkenee useilla mittareilla mitattuna.
- Tulevaisuusselonteon osan 1 kappale ”Ympäristölliset muutostekijät” kuvaa ekologisen kestävyyskriisin eri osa-alueet varsin kattavasti ja onnistuneesti. Se ottaa huomioon eri osa-alueiden kytkökset, vaikka niitä voisi vieläkin enemmän korostaa.
- Luonnon tuottamien ekosysteemipalvelujen (esim. pölytys, hiilensidonta, ravinteiden ja veden kierto) arvon ymmärtäminen on avainasemassa. Ekosysteemipalveluille olisi tulevaisuudessa asetettava hinta ja niiden säilyttämiselle luotava markkinat, jotta niitä ei kulutettaisi liikaa.

Biodiversiteetti: YK:n Kunmingin-Montrealin kehikko, Montreal, joulukuu 2022

- Globaali edistysaskel luontokadon torjunnassa
- Lähes 200 maata pääsi sopuun 30 prosentin suojelutavoitteesta, joka koskee maa-, sisävesi-, rannikko-, ja merialueita.
- Lisäksi sovittiin siitä, että vähintään 30 prosenttia tilaltaan heikentyneistä maa- ja vesiekosysteemeistä tulee ennallistaa vuoteen 2030 mennessä.
- Luotiin seurantamekanismi tavoitteelle pysäyttää luontokato vuoteen 2030 mennessä
- Tähän globaaliin kehikkoon tuovat panoksensa sekä EU:n että Suomen kansallinen – viimeistelyä vailla oleva - biodiversiteettistrategia

Ilmastonmuutos: kuumeneminen jatkuu, mutta vihreä siirtymä on vauhdissa

- Selonteko toteaa kansainvälisen ilmastopaneelin (IPCC) tietoihin nojaten, että Pariisin sopimuksessa tavoitteeksi otettu 1,5 asteen lämpenemisen raja on tulossa vastaan aiemmin kuin on oletettu.
- Voimakkaita toimia tarvitaan nyt ja jatkossa: Suomen hiilineutraalisuus tavoitteesta 2035 on pidettävä kiinni
- Tavoitteesta kiinni pitäminen on myös Suomen talouden etu, sillä meneillään oleva vihreä siirtymä on aikaansaanut ennennäkemättömän investointiaallon (mm. tuulivoima, vihreä vety).
- Selonteko nostaa esille hiilinielujen ja –varastojen merkittävän roolin ilmastopolitiikassa. Suomen hiilinielun huomattava pienentyminen antaa aihetta laatia ripeästi asiaa koskeva toimenpidesuunnitelma.

Luonnonvarojen ylikulutus ja kestävä ruuantuotanto

- Selonteon kappale 3.2.4 ”Kilpailu hupenevista luonnonvaroista” kuvaa ylikulutuksesta johtuvaa resurssien niukkuutta ja sen kytköksiä omavaraisuuteen ja turvallisuuspolitiikkaan.
- Kiertotalouden vahvistaminen on yksi keino resurssien käytön hillitsemisessä. Samalla kiertotalous luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia.
- Terveiden ekosysteemien ja maaperän merkitys ruoantuotannolle on ratkaiseva. Uudistavan viljelyn menetelmät voivat parantaa sekä maatalouden kestävyyttä että resilienssiä.

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

